

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 10/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Marekom Tauberom, Hviezdoslavova 11, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 196/2019 z 19. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 196/2019 z 19. februára 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa žalobou podanou 30. marca 2017 na Okresnom súde Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) domáhal od žalovaného vydania bezdôvodného obohatenia v sume 25 420 € z dôvodu, že vykonal rekonštrukcia rodinného domu v ██████████ vo vlastníctve žalovaného a súčasne vložil finančné prostriedky do rekonštrukcie tohto rodinného domu. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 C 24/2017 zo 7. februára 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku sťažovateľa. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd napadnutým rozhodnutím rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Krajský súd v zhode so záverom súdu prvej inštancie určil v prípade subjektívnej i objektívnej lehoty začiatok plynutia premlčacej doby na 10. február 2015, keďže bol toho názoru, že dňom 9. februára 2015 odpadol u sťažovateľa právny dôvod investovania finančných prostriedkov do nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaného. Vychádzal zo skutočnosti, že na pojednávaní 9. februára 2015 v konaní sp. zn. 5 P 249/2014 vedenom na okresnom súde vo veci rozvodu manželstva mal sťažovateľ nadobudnúť vedomosť o tom, že k obnoveniu spoluzitia medzi ním a dcérou žalovaného nedôjde, čoho dôkazom je jeho vyjadrenie v rozvodovom konaní, a najneskôr v uvedený deň sťažovateľ prestal predmetnú nehnuteľnosť definitívne užívať a mal aj vedomosť o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal.

3. Sťažovateľ nesúhlasí s napadnutým rozhodnutím a poukazuje najmä na to, že *„je absolútne neprijateľné, aby sa začiatok plynutia premlčacej doby dával do súvislosti s rozvodovým konaním sťažovateľa, ktoré konanie nemá žiaden vplyv na právny vzťah vydania bezdôvodného obohatenia voči žalovanému a teda i na samotné*

plynutie premlčacích dôb pri vydaní bezdôvodného obohatenia“. V odôvodnení ústavnej sťažnosti ďalej argumentuje:

«Pri premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia ide o kombinované premlčacie doby, a to subjektívnu (§ 107 ods. 1 OZ) a objektívnu (§ 107 ods. 2 OZ). V rozhodnutí NS ČR sp. zn. 21Cdo/3433/2008, bolo mimo iné vyslovené, že „na určenie začiatku plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia a to objektívnej, ako aj subjektívnej, preto nie je rozhodujúci okamih zhodnotenia predmetnej nehnuteľnosti, ale deň, keď žalobcovi bolo znemožnené predmetné nehnuteľnosti užívať resp. deň kedy ich skutočne prestal užívať“.

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že súd nesprávne aplikoval ustanovenia § 107 OZ na predmetný prípad aj s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutie. Je nepochybné, že dňa 09.02.2015 sťažovateľ neprestal užívať predmetné nehnuteľnosti žalovaného a ani mu to žalovaný nezakázal a teda v tento deň nemohla začať plynúť ani objektívna ani subjektívna lehota.

Súd začiatok plynutia premlčacích lehôt odvádza od toho, že dňa 09.02.2015 sťažovateľ mal nadobudnúť vedomosť, že k obnoveniu spoluzititia s dcérou žalovaného nedôjde. Takáto aplikácia ustanovenia § 107 OZ ohľadom začiatku plynutia premlčacích lehôt je nesprávna, pretože v predmetnom prípade sa nerieši bezdôvodne obohatenie vo vzťahu k dcére žalovaného, ale výlučne je tu právny vzťah sťažovateľa voči žalovanému a vo vzťahu k žalovanému sa musí posudzovať začiatok plynutia subjektívnej ako aj objektívnej lehoty vo veci práva sťažovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Sťažovateľ pre úplnosť predkladá zápisnicu z pojednávania zo dňa 09.02.2015 vo veci vedenej na OS Spišská Nová Ves sp. zn. 5P 249/2014, z ktorej v žiadnom prípade nemožno vyvodit' tvrdenia... odvolacieho súdu ohľadom toho, žeby sťažovateľ nadobudol vedomosť, že sa do spoločnej domácnosti s dcérou žalovaného nevráti.

Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje aj na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 331/09-23 zo dňa 11.11.2010 k otázke premlčania, ktorý sa síce týka náhrady škody na motorovom vozidle, ale podstata plynutia lehôt je rovnaká ako pri bezdôvodnom obohatení.»

4. Podľa sťažovateľa krajský súd napadnutým rozhodnutím „*porušil sťažovateľovo právo na spravodlivý súdny proces, pretože sa vôbec nezaoberal vecnými námietkami sťažovateľa uvedenými v samotnej žalobe ako aj v odvolaníu*“. Sťažovateľ považuje rozsudok odvolacieho súdu „*za ústavne nekonformný, pretože rozhodnutím odvolacieho súdu bol porušený zákon v neprospech sťažovateľa, v dôsledku čoho boli porušené jeho základné ľudské práva a slobody*“.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„1. *Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu Košice sp. zn. 9Co/196/2019 zo dňa 19. februára 2020 porušené bolo.*

2. *Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 9Co/196/2019 zo dňa 19. februára 2020 zrušuje a vec mu vracia na ďalšia konanie.*

3. *Krajský súd Košice je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 5.000,- eur na účet sťažovateľa.*

4. *Krajský súd Košice je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 375.24 Eur... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu...*“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

14. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

15. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

16. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

17. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím, ktorým krajský súd potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľa. Podľa sťažovateľa napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny

proces z dôvodu, že krajský súd sa vôbec nezaoberal vecnými námietkami uvedenými v žalobe sťažovateľa a v jeho odvolaní. Sťažovateľ považuje rozsudok odvolacieho súdu za ústavne nekonformný, keďže ním bol porušený zákon v neprospech sťažovateľa, a to v dôsledku nesprávnej aplikácie ustanovenia § 107 Občianskeho zákonníka v súvislosti s určením začiatku plynutia premlčacej doby.

18. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov

sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

19. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (mutatis mutandis napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

20. Ako vyplýva z uvedeného, ústavnému súdu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu v konkrétnej právnej veci ani výklad zákona, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. Sťažovateľ však túto stabilizovanú judikatúru ústavného súdu opomína a ústavnú sťažnosť uplatnil v podstate ako ďalší opravný prostriedok v systéme všeobecného súdnictva. Účel ústavnej sťažnosti je však v porovnaní s opravnými prostriedkami v systéme všeobecného súdnictva diametrálne odlišný, keďže táto sleduje výlučne ochranu základných práv a slobôd.

21. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vo výroku vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď konštatoval, že žalobca v odvolaní argumentoval skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní vo veci, preto jeho odvolacie námietky neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Krajský súd sa stotožnil so skutkovými zisteniami a správnym právnym záverom okresného súdu, v zmysle ktorého sťažovateľ ako žalobca svoj nárok uplatnil po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej lehoty v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tomto smere poukázal na dôvody napadnutého rozsudku okresného súdu, s ktorými sa stotožnil a na tieto odkázal (§ 387 ods. 2 CSP), pričom na zdôraznenie správnosti právneho záveru okresného súdu uviedol:

„V prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ako správne konštatuje v odôvodnení svojho rozhodnutia aj súd prvej inštancie, ustanovená kombinovaná premlčacia doba, t.j. subjektívna a objektívna premlčacia doba. Jej začiatok je upravený odlišne: tieto dve premlčacie doby začínajú plynúť a končia nezávislé na sebe. Subjektívna premlčacia doba je kratšia - dvojročná. Objektívna doba je buď trojročná v prípade bezdôvodného obohatenia vzniknutého z nedbanlivosti alebo desaťročná ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie.

V posudzovanom prípade je riešená právna otázka, kedy začala plynúť subjektívna dvojročná premlčacia doba. Za rozhodujúci pre začiatok jej plynutia treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť sa potrebné skutočnosti dozvedieť už skôr. V danom prípade teda nie je podstatná rozhodujúca okolnosť, kedy sa žalobca pri riadnej starostlivosti musel alebo mohol dozvedieť, že na jeho úkor došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ale je rozhodujúce, kedy sa o tejto okolnosti skutočne dozvedel. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby k uplatneniu práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je totiž rozhodujúci subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie tohto práva. Táto vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor sa niekto bezdôvodne obohatil a o tom, v prospech koho k tomuto obohateniu došlo, pritom musí byť skutočná.

V danej veci správne súd prvej inštancie posúdil vznesenú námietku premlčania nároku, nakoľko z dokazovania je nepochybné, že o tom, že na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu a to vynaložením investícií na nehnuteľnosť žalovaného došlo dňom, kedy sa žalobca z predmetnej nehnuteľnosti odsťahoval s úmyslom trvalé opustiť predmetnú nehnuteľnosť. I keď konanie žalobcu nasvedčovalo tomu, že k trvalému opusteniu nehnuteľnosti došlo v marci 2014, správne súd prvej inštancie vzhľadom na to, že subjektívna vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor sa niekto bezdôvodne obohatil a v prospech koho k tomuto obohateniu došlo musí byť skutočná (bez ohľadu, či sa o tomto práve mohol dozvedieť alebo mal dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr), vychádzal zo záveru, že žalobca vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia nadobudol najneskôr v deň, kedy súd rozviedol jeho manželstvo s dcérou

žalovaného, t. j. na pojednávaní dňa 09.02.2015, na ktorom pojednávaní bol žalobca prítomný. Najneskôr v uvedený deň, tak ako to správne konštatoval aj súd prvej inštancie, nadobudol vedomosť, že sa do spoločnej domácnosti s manželkou - dcérou žalovaného nevráti, teda najneskôr od tohto momentu došlo k trvalému opusteniu nehnuteľnosti žalovaného, do ktorej žalobca investoval svoje finančné prostriedky.

Je teda zrejmé, že žalobcovi dňom nasledujúcim dňa 10.02.2015 začala plynúť subjektívna dvojročná premlčacia doba a uplynula dňom 10.02.2017. Keďže žaloba bola podaná dňa 30.03.2017 je zrejmé, že bola daná po uplynutí tejto lehoty. Aj podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosť, že rozsudok o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť 31.03.2015, uvedená skutočnosť nemala vplyv na začiatok plynutia premlčacej lehoty vzhľadom na to, že žalobca bol prítomný na pojednávaní, na ktorom bol rozsudok o rozvode manželstva vyhlásený. Súd prvej inštancie bol vyhláseným rozsudkom viazaný, preto písomné vyhotovenie rozhodnutia, resp. jeho doručenie žalobcovi znamenalo iba potvrdenie skutočností, ktoré sa dozvedel pri vyhlásení rozsudku. Preto otázka právoplatnosti rozsudku nemala vplyv na začiatok plynutia premlčacej lehoty. Momentom vyhlásenia rozsudku o rozvode manželstva žalobca totiž zistil skutkové okolnosti, na základe ktorých mohol podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, pretože vyhlásením rozsudku o rozvode manželstva mu muselo byť zrejmé, že jeho návrat do spoločnej domácnosti k dcére žalovaného nie je možný.

Za nedôvodnú odvolací súd považuje odvolaciu námietku k otázke plynutia objektívnej premlčacej lehoty. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v predmetnej veci k začatiu plynutia objektívnej lehoty došlo v deň začatia plynutia subjektívnej lehoty, že uplynutiu objektívnej trojročnej lehoty ku dňu podania žaloby nedošlo, že nezistil dôvody pre konštatovanie vzniku úmyselného bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Vzhľadom na skutočnosť, že v danej veci žaloba bola podaná pred uplynutím objektívnej trojročnej premlčacej doby, je bez právneho významu skutočnosť, či v danom prípade objektívna premlčacia lehota je trojročná alebo desaťročná, keďže subjektívna premlčacia lehota plynula a máme uplynula v rámci trojročnej lehoty.

Neobstoí tvrdenie žalobcu o tom, že uplatnenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi.

Dobrym mravom zasadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, lebo inštitút premlčania je inštitútom zákonným a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa zo zákona premlčuje. Premlčanie, ako zákonom stanovený inštitút, slúži na naplnenie zásady právnej istoty, pretože svojou podstatou tiež bráni otváraniu sporných otázok po uplynutí neprimeranej doby a núti nositeľov práv, aby si svoje nároky uplatňovali v dobách stanovených zákonom. Na druhej strane široko koncipované ustanovenie § 3 ods. 1 OZ vyžaduje, aby výkon práva a povinnosti vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov, ktorým môže byť aj vznesenie námietky premlčania práva, nebol v rozpore s dobrými mravmi. Stret týchto dvoch ustanovení treba vykladať tak, že vznesenie námietky premlčania určitého práva nie je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi, pretože existenciu a uplatňovanie námietky premlčania v občiansko-právnych vzťahoch predpokladá a stanovuje zákon, ktorý takýto postup odobruje. Dobrym mravom zasadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, lebo inštitút premlčania je inštitútom zákonným, a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa zo zákona premlčuje (rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/41/2015).

Navyše v predmetnej veci žalobca síce namietal, že žalovaným vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi, neuviedol však žiadne relevantné skutočnosti, ktorými toto svoje tvrdenie odôvodňuje, preto nebolo možné posúdiť, v čom by konanie žalovaného malo napĺňať znaky konania v rozpore s dobrými mravmi.“

22. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že sťažnostná argumentácia sťažovateľa, v ktorej absentuje ústavnoprávne relevantné odôvodnenie, nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

23. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu

zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

24. Ústavný súd na základe uvedeného vyjadruje názor, že sťažovateľovi bol reálne umožnený prístup k súdu, keďže všeobecný súd na základe ním podaného návrhu vo veci konal a rozhodol a rozhodnutie riadne odôvodnil. Ústavný súd zároveň konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia, pričom spôsob jeho odôvodnenia nie je v rozpore so zárukami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu a nemožno mu vyčítať arbitrárnosť. Záver súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil a podľa ktorého bolo potrebné návrh sťažovateľa zamietnuť z dôvodu premlčania ním uplatneného nároku, keď pre určenie začiatku plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia (a to objektívnej, ako aj subjektívnej) považoval za rozhodujúci deň rozvodu manželstva sťažovateľa a dcéry žalovaného, ústavný súd považuje za dostatočne odôvodnený a ústavne akceptovateľný. Krajský súd totiž v zhode s okresným súdom vychádzal z názoru, že bezdôvodné obohatenie v prípade investícií vynaložených na základe dohody s vlastníkom vzniká až odpadnutím právneho dôvodu plnenia, pričom právnym dôvodom užívania nehnuteľnosti žalovaného žalobcom bolo jeho spolužitie s dcérou žalovaného. Vychádzajúc z tohto názoru, konajúce súdy uzavreli, že dňom rozvodu odpadol právny dôvod investovania zo strany žalobcu do nehnuteľnosti žalovaného a v uvedený deň sťažovateľ mal aj vedomosť o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Ústavný súd preto nepovažoval za dôvodnú argumentáciu sťažovateľa o nesprávnej aplikácii ustanovenia § 107 Občianskeho zákonníka v súvislosti s určením začiatku plynutia premlčacej doby. Krajský súd sa podľa názoru ústavného súdu ústavne konformným spôsobom vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa, že žalovaným vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi. Ústavný súd v súvislosti s poukazom sťažovateľa na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 331/09 pre úplnosť konštatuje, že v postupe krajského súdu ani v jeho napadnutom rozhodnutí nevzhladol prípad svojoľnej aplikácie jednoduchého práva.

25. Pretože v preskúmvanom prípade krajský súd ako odvolací súd preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu po právnej i skutkovej stránke, a stotožňujúc sa s jeho skutkovými a právnymi závermi rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnené námietky týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci či nevysporiadania sa s jeho odvolacou argumentáciou sú nedôvodné. Nesignalizujú vady postupu krajského súdu zakladajúce priamu príčinnú súvislosť s možným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd reálne mohol vysloviť ich porušenie. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

26. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu